

Klockargårdens förskola (Granberg)

Plan mot kränkande behandling 2023/2024

Innehållsförteckning

1	Grunduppgifter.....	4
2	Förskolans och skolans uppdrag	5
	2.1 Barnen och elevernas delaktighet	5
	2.2 Vårdnadshavarnas delaktighet	5
	2.3 Personalens delaktighet	5
	2.4 Förankring av planen.....	5
3	Utvärdering	6
	3.1 Utvärdering av fjolårets plan	6
	3.1.1 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan	6
	3.2 Årets plan.....	6
4	Kartläggning.....	7
	4.1 Kartläggningsmetoder	7
	4.2 Områden som berörs av kartläggningen.....	7
	4.3 Hur personalen har involverats i kartläggningen	7
	4.4 Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen	7
	4.5 Resultat	7
	4.6 Analys.....	7
5	Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser	9
	5.1 Kommande utvecklingsinsatser	9
	5.1.1 Normer och värden.....	9
6	Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier.....	10
	6.1 Barn, elever och vårdnadshavare	10
	6.2 Personal anmäler kränkning	10
	6.3 Rutiner för när barn och elever kränker varandra	10
	6.3.1 Utred vad som hänt	10
	6.3.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna	11
	6.3.3 Följ upp och utvärdera.....	11
	6.3.4 Dokumentera	11
	6.4 Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning.....	11
	6.4.1 Utred vad som hänt	11
	6.4.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna	12
	6.4.3 Följ upp och utvärdera.....	12
	6.4.4 Viktigt att dokumentera.....	12

7	Begrepp	13
7.1	Diskriminering	13
7.2	Direkt diskriminering	13
7.3	Indirekt diskriminering	13
8	Trakasserier och kränkande behandling	14
8.1	Trakasserier	14
8.2	Kränkande behandling	14
8.3	Sexuella trakasserier	14
9	Repressalier	15
10	Diskrimineringsgrunder	16
10.1	Kön	16
10.2	Könsidentitet eller könsuttryck	16
10.3	Etnisk tillhörighet	17
10.4	Religion eller annan trosuppfattning	17
10.5	Funktionsnedsättning	17
10.6	Sexuell läggning	18
10.7	Ålder	18

1 Grunduppgifter

Verksamhet som omfattas av planen

Klockargården är en förskola som har barn i åldern 1-4 år.

Ansvariga

Rektor och all pedagogisk personal på förskolan.

Vår vision

På vår förskola ska ingen bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

2 Förskolans och skolans uppdrag

Varje förskola och skola ska se till att varje verksamhet arbetar målinriktat mot kränkande behandling av barn och elever. Det innebär att varje förskola och skola ska

- Sätta in åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling
- Varje år upprätta en plan mot kränkande behandling
- Involvera barn och elever i det förebyggande arbetet, bland annat med att kartlägga tryggheten på förskolan och skolan för att ta fram planen
- Leva upp till handlingsplikten

2.1 Barnen och elevernas delaktighet

Barnens delaktighet

Barnen blir delaktiga i planen genom dokumentation och observationer. De äldre barnen har samtal/diskussioner, barnråd och barnintervjuer.

2.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare får information på föräldramötet, utvecklingssamtalen samt i det dagliga mötet. Dokumentet hänger väl synligt till föräldrarna. Det finns även på förskolans hemsida.

2.3 Personalens delaktighet

Personalens delaktighet

Alla pedagoger har varit delaktiga i arbetet runt likabehandlingsplanen.

2.4 Förankring av planen

Förankring av planen

Genom att diskutera på utvecklingsdagar, föräldramöten samt samtal med barnen i samlingar och i den vardagliga verksamheten har den förankrats. Likabehandlingsplanen ska finnas tillgänglig att läsas på varje avdelning samt på förskolans hemsida.

3 Utvärdering

3.1 Utvärdering av fjolårets plan

Vi har utvärderat planen för 22/23 vid aprils och oktobers APT.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan var rektor och pedagoger.

3.1.1 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Förskolans pedagoger pratar med barnen i till exempel samlingar/grupper om hur man är en bra kompis. De äldre barnen på förskolan har återkommande samtal i smågrupper när situationer uppstår. Stopp/nej (Stopp handen) används flitigt.

Det har alltid funnits en pedagog i närheten av barnen både inne och ute. Förskolan har under året medvetet arbetat för att få trygga barn och vårdnadshavare. Det finns en tydlig rutin att det endast är ordinarie personal som är med barnen vid öppning, stängning, blöjbyten, vila. Endast i nödfall bryts denna rutin.

Lekmiljön har setts över och förändrats utifrån ett barnperspektiv. Det har blivit en stor skillnad i förskolans pedagogiska miljöer och pedagogerna har strävat efter att möta barnens intressen när de planerar lärmiljöerna.

Förskolan behöver bli bättre på att få barnens och vårdnadshavares medverkan i utvärderingen av likabehandlingsarbetet.

I samtal med barn, vårdnadshavare och vårdnadshavarenkät framgår att barnen trivs och känner sig trygga i förskolan.

Det är inte alltid tydligt vad som upplevs vara en kränkning, framförallt på de avdelningar där barnen är så små att de har svårt att förmedla sina känslor.

Förskolan har använt sig av tidiga samtal och inhämtat information om det barnets behov, erfarenheter, intressen och styrkor för att kunna möta upp bästa sätt och skapa en god och nära relation med det enskilda barnet och dess familj.

Efter inskolningen har vårdnadshavarna bjudits in till ännu ett samtal för att få delge sin upplevelse av hur inskolningen har gått.

3.2 Årets plan

Planen utvärderas nästa gång vid APT april 2024 och sedan ännu en gång i oktober.

Planen utvärderas genom diskussioner i arbetslaget. Kontinuerliga samtal med vårdnadshavare. Arbeta tillsammans med barnen, med t.ex. temaarbete, trygghetsvandringar och barnintervjuer.

Ansvariga är rektor och förskolans personal.

4 Kartläggning

4.1 Kartläggningsmetoder

Diskussioner i arbetslaget, daglig föräldrakontakt vid lämning och hämtning av barnen, utvecklingssamtal, barnobservationer som leder till förändringar i miljön och gruppindelningar efter förmåga, mognad och intresse. Barnintervjuer med de äldre barnen, trygghetsvandringar.

4.2 Områden som berörs av kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

4.3 Hur personalen har involverats i kartläggningen

Diskussion på utvecklingsdag och APT, där all personal deltagit.

4.4 Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Barnen har deltagit genom observationer, samtal och intervjuer.

Vårdnadshavarna har involverats vid föräldramöte, dagliga samtal, vid utvecklingssamtal och via Unikum där de får ta del av dokumentation kring förskolans arbete med normer och värden. De har också möjlighet att svara på en enkät om förskolans arbete där frågor om barnets trygghet och trivsel finns med.

4.5 Resultat

Pedagogerna anser ha haft bra diskussioner i arbetslagen, men vi behöver utveckla vårt arbete med att involvera barnen och vårdnadshavare.

Förskolan använder nu kompisböckerna Kanin och Igelkott som stöd i värdegrundsarbetet, vilket har fungerat mycket bra. Barnkonventionen är också levande i barngruppen och barnens rättigheter lyfts regelbundet.

Pedagogerna är kritiska till sitt eget arbete med att dela barnen i mindre grupper under dagen. Ofta har det stannat vid en stunds undervisning i mindre barngrupper. Det finns ett behov av att dela barnen ute/inne, då lokalerna inte alltid tillåter delning inomhus.

Vårdnadshavarenkäten visar på höga resultat när det gäller trygghet och omsorg, men låg svarsfrekvens. Förskolan behöver däremot locka fler vårdnadshavare att fylla i enkäten.

4.6 Analys

Förskolan behöver fortsätta utveckla sitt arbete med att involvera barn och vårdnadshavare i likabehandlingsarbetet.

Förskolans arbete med kompisböckerna Kanin och Igelkott, som stöd i värdegrundsarbetet, har gett fina resultat. Det arbetet kommer förskolan

utveckla än mer under våren och då anpassa det mer efter mognad hos barnen.

Rektor kan se att dokumentationen utvecklas och mötet med barnen blir centralt i dokumentationerna. Under nästkommande år kommer det arbetet fortsätta och även utvecklas än mer.

Resultatet av kartläggningen visar på ett behov av att arbeta i mindre barngrupper under en större del av dagen. Förskolan fortsätter sitt arbete under året att finna bra och hållbara strukturer för det arbetssättet. Detta arbete utförs tillsammans med rektor och utvecklingsledare.

5 Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser

5.1 Kommande utvecklingsinsatser

5.1.1 Normer och värden

Klockargårdens förskola

Förskolan har goda resultat gällande trygghet i vårdnadshavarenkäten, index för hela området ligger på över 8. Svarsfrekvensen från vårdnadshavare har dock detta år sjunkit igen, från 64 % 2021 till 43 % 2022 och 20% detta år. Det här behöver vi vända nästa år.

Förskolan arbetar aktivt med att dela barnen i mindre barngrupper under dagen och anpassar lärmiljöerna efter barnens behov. Eftersom flera av barnen tillhör Nattis och går vidare till den verksamheten vid dagens slut, fokuserar pedagogerna på att barnen ska vistas i mindre sammanhang under dagen och att antalet möten hålls nere.

Förskolan har flera pedagoger som är småbarnsföräldrar och vab-statistiken är hög. Förskolan är duktig på att anpassa verksamheten och använder sig av endast kända vikarier. Vårdnadshavare upplever att de och barnen är trygga.

Flera av förskolans pedagoger har deltagit i Skolverkets satsning på specialpedagogik.

Prioriterat mål	Aktiviteter	Slutdatum	Ansvarig	Typ av åtgärd
Förskolan ska vara en trygg och säker plats för alla barn.	Barnintervju samt trygghetsvandring	2024-04-30		
	Tidiga samtal samt utvecklingssamtal	2024-05-31		
Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoriteternas språk och kulturer.	Synliggöra arbetet som redan utförs på förskolan	2024-06-30		

6 Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier

Enligt Skollagen ska personalen **anmäla** till rektorn om de får veta att barn/elev känt sig kränkt. Rektorn ska i sin tur anmäla uppgifterna vidare till huvudmannen. Skyldigheten gäller inte bara vid upprepade kränkningar, utan även vid enstaka händelser. Ingen värdering av allvaret i händelsen ska göras före anmälan. Uppgifterna som anmäls ska **utredas**. En utredning ska inledas så snart någon som arbetar på förskola/skola får veta att en elev känt sig kränkt. Med utredningen som utgångspunkt ska **åtgärder** vidtas som får eventuella konstaterade kränkningar att varaktigt upphöra.

6.1 Barn, elever och vårdnadshavare

Barnen vänder sig till den pedagog som de känner förtroende för eller till sina vårdnadshavare som förmedlar till personalen att något inträffat.

Vårdnadshavare har möjlighet att samtala med pedagogerna dagligen eller vid särskilt bokade möten. Om de vill kan de vända sig direkt till rektor eller kommunens system för hantering av synpunkter.

Personalen berättar för rektor när något hänt.

6.2 Personal anmäler kränkning

Personalen anmäler händelsen snarast (helst samma dag) i Stella. Rektor och huvudman får då meddelande om att anmälan gjorts.

6.3 Rutiner för när barn och elever kränker varandra

6.3.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska rektor (eller den rektor utser) starta en utredning. Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskild kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.3.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om ett barn eller en elev har blivit utsatt för kränkande behandling är huvudmannen skyldig att snabbt vidta åtgärder. De ska leda till att kränkningarna upphör helt. Vilka åtgärder som behövs beror på vad utredningen visar.

Tänkbara åtgärder kan vara att

- samtala med barn, elever och eventuellt vårdnadshavare
- samtala med den i personalen som har utsatt barnet eller eleven för kränkande behandling
- hålla ökad uppsikt, särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda
- tilldela en assistent eller en resursperson för den eller de som kränker
- se över gruppindelningar och schemaläggning
- göra insatser med hjälp av kurator och psykolog
- genomföra disciplinära åtgärder enligt skollagen respektive de arbetsrättsliga reglerna.

6.3.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomförs nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.3.4 Dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer generella insatser.

6.4 Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning

6.4.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska utredningen genomföras av person utsedd av skolchef.

Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen.

Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskilt kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.4.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om personal har utsatt ett barn eller en elev för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska närmsta chef besluta om åtgärder mot denne. Beslut om arbetsrättsliga åtgärder ska alltid konsulteras med HR-avdelningen. I sådana ärenden ska skolchef informeras.

6.4.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomför nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.4.4 Viktigt att dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer omfattande generella insatser.

7 Begrepp

7.1 Diskriminering

Diskriminering är när förskola/skola på osakliga grunder behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

7.2 Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

7.3 Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan förskola/skola indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

8 Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

8.1 Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

8.2 Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

8.3 Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens/elevernas lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

9 Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

10 Diskrimineringsgrunder

10.1 Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst (sexuella trakasserier)

10.2 Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. (trakasserier)

10.3 Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. (diskriminering)

10.4 Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. (diskriminering)

10.5 Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]
- Patrik som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta stilla. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarkariern inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!". (diskriminering och trakasserier)

10.6 Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. (trakasserier)
- På skolan anordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. (diskriminering)

10.7 Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men det fortsätter i alla fall. (trakasserier)